

Izdavač: Hrvatski restauratorski zavod / Za izdavača: Mario Braun / Zagreb, 2015.
Tekst i grafičko oblikovanje: Mirta Budicin, Sandra Lucić Vujić, Martina Wolf Zubović, Ljubo Gamulin
Fotografije: Natalija Vasić, Jovan Kliska, Jurica Škudar, © Hrvatski restauratorski zavod

Sinjnska alka

Tri desetljeća obnove i očuvanja alkarske baštine u
Hrvatskom restauratorskom zavodu

U kolovozu ove godine obilježava se tristo-ta obljetnica Sinjske alke, jedne od najznačajnijih i najdugovječnijih kulturnih manifestacija na našem području te zaštićenog nematerijalnog kulturnog dobra Republike Hrvatske i UNESCO-a. To izuzetno viteško i vojno natjecanje sažima lokalne (urbane

i ruralne), nacionalne i europske elemente te čuva autentičnu tradiciju neprekinuto već tri stoljeća, što ga čini jedinstvenim u Europi.

Za održavanje toga ključnog aspekta Sinjske alke od presudne je važnosti djelatnost koju 1981. počinje Restauratorski zavod

Hrvatske projektom izrade replika tekstilnih predmeta, konjske opreme i oružja Sinjske alke, u okviru kojeg je i osnovan Odjel za restauriranje tekstila. Taj po mnogo čemu specifični i jedinstveni projekt obnove traje neprekinuto do 2014. godine, a krasi ga i kontinuirani interdisciplinarni

pristup uz suradnju sa stručnjacima i znanstvenicima različitih profila (akademski kipari, slikari, dizajneri, etnolozi, povjesničari, povjesničari umjetnosti, kemijski i tehnički inženjeri te stručnjaci kao što su krojači, vezilje, pletilje, draguljari, kožari i drugi). O važnosti toga dugotrajnog i opsežnog programa Hrvatskoga restauratorskog zavoda svjedoči i 958 izrađenih replika, od toga 866 komada nošnje (alkarske košulje i maite, krožeti, dolame, svileni pojasevi, gaće, kalpaci, momačke košulje i maite, strukani pojasevi, ječermice, kumparani, kape s peškirimima), 54 komada konjske opreme (abaje, pusati, oglavići, podsedlica, kuburluci) i 38 komada oružja alkara i alkarskih momaka (jatagani). Postupak izrade replika bio je iznimno složen u tehničkom i izvedbenom smislu te u pogledu nabave materijala i suradnje s različitim institucijama. Obuhvaćao je izradu nacрта i serigrafiju, nabavu i preradu osnovnih

Abaja konja vojvode inv. br. 226 s kožnim i srebrnim ukrasima i svilenim resama prije i nakon radova

Stanje svilenog alkarskog krožeta inv. br. 273 prije i nakon radova. Tipična oštećenja nastala kontinuiranom upotrebom

Jatagan inv. br. 82 sa srebrnim elementima i koraljima s patiniranim metalnim dijelovima i oštećenom drškom prije i nakon radova

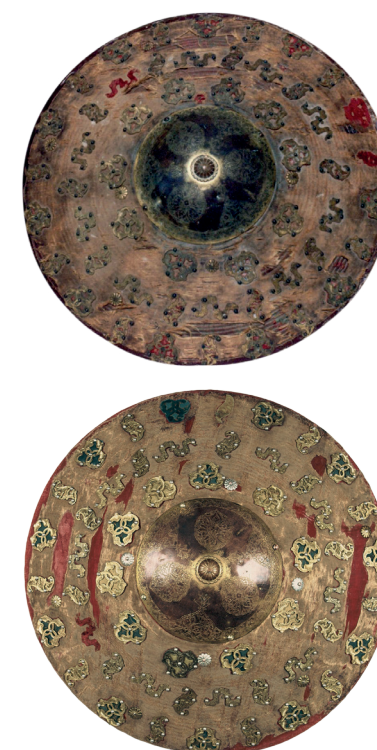
Replika krožeta inv. br. 286

Sedlo za konja Edeka inv. br. 195 s inkrustacijama od sedefa prije i nakon radova s oštećenim kožnatim dijelovima i drvenom konstrukcijom

Raznovrsni materijal za izradu replika

Štit inv. br. 142 s pozlaćenim baroknim trolisnim, zmijolikim i kašmirskim ukrasima na svilenom baršunu prije i nakon radova

materijala u suradnji s desetak domaćih i stranih proizvođača konca i tkanina (Nada Dimić, Varteks, Unitas, Leonische Drahtwerke A.G. iz Nürnberga, Njemačka, Mutinelli s. n. c. iz Padove, Italija i dr.) te završnu obradu (krojenje, šivanje, vezenje, pletenje), za što su bili angažirani i brojni vanjski suradnici. Usporedno s izradom replika koje su omogućile neprekinuto održavanje natjecanja, program je u kasnim 80-ima dopunjen konzervatorsko-restauratorskim radovima na izvornim predmetima i njihovim

povijesnim slojevima kako bi sačuvani i primjereno izloženi svjedočili o bogatoj i vrijednoj tradiciji sinjskoga kraja. Konzervatorsko-restauratorski radovi izvedeni su na 599 originalnih predmeta; 403 komada nošnje (alkarski peturini, krožeti, dolame, svileni pojasevi, gaće, kalpaci, momačke košulje, gaće, strukani pojasevi, ječermice, kumparani, kape s peškirimima), 76 komada konjske opreme (abaje, pusati, oglavići, podsedlica, navratnik, kuburluci) te 120 komada oružja (sablje, jatagani, kubure, puške, štit). Radovi na tom višegodišnjem programu izvedeni su pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture RH i Viteškoga alkarskog društva Sinj. Tijekom izvođenja konzervatorsko-restauratorskih radova uz neizostavnu upotrebu beskiselinskih, neutralnih i zaštitnih materijala, primijenjeni su uobičajeni konzervatorsko-restauratorski postupci, posebno postupci detaljnog dokumentiranja zatečenog stanja i svih djelovanja, laboratorijske i tehničke analize identifikacije materijala i tehnologije izrade, uklanjanje nečistoća i zatvaranje oštećenja primjerenim sredstvima i tehnikama te završno pohrana predmeta. Radove su određivale smjernice Stručnog savjeta i komisije, a vodila ih je i koordinirala Bernarda Rundek Franić, konzervator-restaurator savjetnik, tadašnja voditeljica Odjela za tekstil. Voditelj obnove oružja od 1995. bio je Antonio Šerbetić, restaurator majstor. U navedenim radovima sudjelovalo je više

desetaka djelatnika Hrvatskoga restauratorskog zavoda iz Odjela za tekstil, papir i kožu, Radionice za metal, Prirodoslovnog laboratorija i Informatičko-dokumentacijskog odjela Službe za pokretnu baštinu.

Gaće alkara inv. br. 324 nakon radova

